

Sygn. akt XVII AmE 49/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta de Heij - Kaplińska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Dawejnis

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2015 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w U.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 09 stycznia 2014 roku Nr (...)

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w U. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360,00 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania.

SSO Jolanta de Heij - Kaplińska

XVII AmE 49/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 stycznia 2014 roku, o nr (...) na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12, art. 56 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 56 ust. 3 i 6 oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 oraz z 2013 r. poz. 984 i 1238, dalej: Pe) oraz w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy: (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w U., posiadającemu numer identyfikacji podatkowej (NIP): (...), (dalej: (...), odwołujący, przedsiębiorca) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej Prezes URE, organ) orzekł, że

1. przedsiębiorca naruszył warunek 2.2.4. koncesji na obrót paliwami ciekłymi udzielonej mu decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 11 maja 2011 r., znak: (...), zmienioną decyzją z dnia 24 listopada 2011 r., znak: (...), w ten sposób, iż czynił przedmiotem obrotu poprzez stację paliw (...) zlokalizowaną w miejscowości P., pod numerem (...), B. następujące paliwa ciekłe, niespełniające wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1058 t.j.):

- benzynę bezołowiową (Pb 95) ze względu na zawyżoną zawartość węglowodorów typu aromatycznego, zawyżoną zawartość tlenu oraz zawyżoną zawartość metanolu;

- olej napędowy (ON) ze względu na zawyżoną temperaturę oddestylowania 95% (V/V) oleju napędowego oraz zaniżony procent oddestylowania oleju napędowego do temperatury 350 °C.

2. za działania opisane w pkt 1 wymierzył przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości 52.000,00 zł

(decyzja, k. 4 – 13).

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 24 stycznia 2014 roku wywiodła (...) Sp. z o.o. z siedzibą w U. zaskarżając decyzję w całości oraz wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez stwierdzenie, że powód nie naruszył warunków koncesji i niewymierzanie kary pieniężnej, ewentualnie wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji.

Zaskarżonej decyzji zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego i procedury administracyjnej, a w szczególności naruszenie art. 56 ust 1 pkt 6 ustawy prawo energetyczne poprzez nałożenie na przedsiębiorcę kary w sytuacji, gdy nie naruszył on warunków koncesji i opierał się on na zaufaniu do badań przeprowadzonych przez Inspekcję Handlową i kontrahenta przedstawiającego stosowne certyfikaty jakości paliwa, a w związku z czym stopień zawinienia, dotychczasowe zachowania podmiotu, stopień społecznej szkodliwości i możliwości finansowe podmiotu nie uzasadniają nałożenia kary finansowej.

(odwołanie, k. 16 – 21).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 06 czerwca 2014 roku Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania.

(odpowiedź na odwołanie, k. 40 – 46).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 11 maja 2011 r znak: (...), zmienioną decyzją z dnia 24 listopada 2011 r., znak: (...) Prezes URE udzielił przedsiębiorcy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w U. koncesji na obrót paliwami ciekłymi (dalej: koncesja) na okres od 16 maja 2011 r. do 16 maja 2026 r. Warunek 2.2.4 tej koncesji przewiduje, iż koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami określonymi obowiązującymi przepisami i wynikającymi z umów.

(dowód: decyzja znak (...), k. 54 – 56 akt admin., decyzja znak (...), k. 58-59 akt admin.)

W dniu 05 marca 2012 roku inspektorzy reprezentujący (...) Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w B. przeprowadzili kontrolę na stacji paliw H. w P. (...) eksploatowanej przez (...), którą to objęto jakością paliw. W toku prowadzonej kontroli kontrolerzy pobrali z urządzenia służącego do dystrybucji próbki podstawową i próbkę kontrolną benzyny bezołowiowej Pb 95. W czasie czynności kontrolnych inspektorom nie przedłożono dokumentów świadczących o pochodzeniu paliwa. Kontrolowany został pouczony o możliwości zgłoszenia zastrzeżeń i wyjaśnień odnośnie ustaleń zawartych w protokole z kontroli. Obecny w czasie kontroli A. G. odmówił podpisania sporządzonego protokołu kontroli z uwagi na brak pisemnego upoważnienia do reprezentowania spółki. Inspektorom nie przedłożono dokumentów świadczących o pochodzeniu paliwa.

(dowód: protokół kontroli nr (...), k. 4 akt admin., protokół pobrania próbek paliw nr (...), k. 5 – 7 akt admin.)

Próbka podstawowa benzyny bezołowiowej została przekazana do (...) Laboratorium (...) z siedzibą w B.. Badanie próbki benzyny wykazało, że nie spełnia ono wymagań jakościowych dla benzyny bezołowiowej, zawartych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. ws. wymagań jakościowych dla paliw ciekłych ze względu na zawyżoną zawartość węglowodorów typu aromatycznego, która wynosiła 38 % (V/V) przy wymaganiach jakościowych 35 % (V/V), zawyżoną zawartość tlenu, która wynosiła 3,18 % (V/V) przy wymaganiach jakościowych 2,7 % (m/m) oraz zawyżoną zawartość metanolu, która wynosiła 3,9 % przy wymaganiach jakościowych 3 % (m/m)

(dowód: protokół z badań Nr (...), k. 10 akt admin.)

Benzyna bezołowiowa, której próbkę pobrano w trakcie kontroli w dniu 05 marca 2015 roku, została zakupiona od D. M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) D. M. z siedzibą w L..

(dowód: faktura VAT nr (...), k. 8 akt admin.)

W trakcie czynności kontrolnych podjętych w dniu 14 marca 2012 roku przedsiębiorca został zapoznany z wynikami badań próbki podstawowej benzyny bezołowiowej (Pb 95), pobranej w dniu 5 marca 2012 r. W toku kontroli A. G. - pracownik stacji posiadający upoważnienie do prowadzenia spraw spółki oświadczył, że od dnia kontroli miała miejsce dostawa benzyny bezołowiowej (Pb 95), w ilości 8102 L, zakupionej od P. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) P. B. z siedzibą w Z., potwierdzona dokumentem WZ z dnia 13 marca 2012 r.

(dowód : protokół kontroli nr (...), k. 13- 14 akt admin.)

W związku z negatywnymi wynikami badań, pismem z dnia 14 marca 2012 r. przedsiębiorca złożył wniosek o przeprowadzenie badania próbki kontrolnej benzyny bezołowiowej (Pb 95), pobranej w dniu 5 marca 2012 r. na stacji paliw (...) w P. (...).

(dowód: wniosek (...) z dnia 14.03.2012 r., k. 15 akt admin.)

Próbka kontrolna benzyny bezołowiowej została przekazana do Ośrodka (...) w P.. Badanie próbki kontrolnej benzyny wykazało, że nie spełnia ona wymagań jakościowych dla benzyny bezołowiowej, zawartych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. ws. wymagań jakościowych dla paliw ciekłych ze względu na zawyżoną zawartość węglowodorów typu aromatycznego, która wynosiła 39,2 %(V/V) przy wymaganiach jakościowych 35 % (V/V), zawyżoną zawartość tlenu, która wynosiła 3,13 % (V/V) przy wymaganiach jakościowych 2,7 % (V/V) oraz zawyżoną zawartość metanolu, która wynosiła 3,9 % (m/m) przy wymaganiach jakościowych 3 % (m/m)

(dowód: protokół z badań Nr (...), k. 18 akt admin.)

W dniu 15 maja 2012 roku inspektorzy reprezentujący (...) Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w B. przeprowadzili kolejną kontrolę na stacji paliw H. w P. (...)A. W toku prowadzonej kontroli kontrolerzy pobrali z zbiornika nr 1 oraz dystrybutora nr 3 próbkę podstawową oraz kontrolną oleju napędowego. W trakcie czynności kontrolnych inspektorom nie przedłożono dokumentów świadczących o pochodzeniu paliwa. Kontrolowany został pouczony o możliwości zgłoszenia zastrzeżeń i wyjaśnień odnośnie ustaleń zawartych w protokole z kontroli. Obecny w trakcie kontroli kierownik stacji A. G. podpisał protokół kontroli. Inspektorom nie przedłożono dokumentów świadczących o pochodzeniu paliwa.

(dowód: protokół kontroli nr (...) k., 20 akt admin., protokół pobrania próbek paliw nr (...), k. 21 – 22, 24 akt admin.)

Próbka podstawowa oleju napędowego została przekazana do (...) Laboratorium (...) w B.. Badanie próbki paliwa wykazało, że nie spełnia ono wymagań jakościowych dla oleju napędowego, zawartych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. ws. wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, ze względu na zawyżoną temperaturę tj. 391 °C oddestylowania do temperatury 95 °C przy normie maksymalnej 360 °C.

(dowód: protokół z badań Nr (...), k. 35 akt admin.)

Olej napędowy, który poddano kontroli został zakupiony od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w C.. (...) Sp. z o.o. w chwili sprzedaży przedmiotowego oleju napędowego dysponował sprawozdaniem z badań nr (...) przeprowadzonych w dniu 12 kwietnia 2012 roku przez Laboratorium (...) w P., potwierdzającym spełnianie norm jakościowych przez olej napędowy, będący przedmiotem sprzedaży.

(dowód: faktura VAT (...), k. 26 akt. admin., sprawozdanie z badań Nr (...), k. 25 akt admin.)

W związku z negatywnymi wynikami badań laboratoryjnych, w dniu 22 maja 2012 r. inspektorzy reprezentujący (...) Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w B. przeprowadzili kolejną kontrolę na stacji W toku kontroli przedsiębiorca, został zapoznany z wynikami badań próbki podstawowej oleju napędowego (ON) z w dniu 15 maja 2012 r, w związku z czym złożył wniosek o zbadanie próbki kontrolnej oleju napędowego (ON), pobranej w dniu 15 maja 2012 r. W czasie dokonywania czynności inspektorzy ustalili, że od momentu kontroli przeprowadzonej w dniu 15 maja 2012 r. miały miejsce trzy dostawy paliwa do zbiornika nr 1 odpowiednio dnia 16 maja 2012 roku od P. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) P. B. z siedzibą w Z.", oraz w dniach 17 maja 2012 r i 22 maja 2012 roku od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.. W związku z powyższym dokonano ponownego pobrania próbki podstawowej i próbki kontrolnej oleju napędowego. Kontrolowany został pouczony o możliwości zgłoszenia zastrzeżeń i wyjaśnień odnośnie ustaleń zawartych w protokole z kontroli, a uprawniony pracownik podpisał protokół kontroli. Inspektorom nie przedłożono faktur VAT oraz dokumentów dotyczących jakości pobranego paliwa.

(dowód: protokół kontroli nr (...), k. 30 – 31 akt admin, protokół pobrania próbek paliw nr (...), k.32-33 akt admin, protokół wewnętrzny pobrania próbek IH, k.34 akt admin., faktura VAT (...), k. 49 akt admin, faktura (...), k.53 akt admin., przyjęcie zewnętrzne nr (...), (...), k. 39-40 akt admin.)

Postanowieniem z dnia 22 maja 2012 r. (...) Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej dokonał zabezpieczenia 32 292 litrów oleju znajdującego się na stacji paliw (...) w P.(...), który zgodnie z wynikami kontroli nie spełniał wymagań jakościowych określonych dla paliw ciekłych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych. Zabezpieczenia dokonano poprzez zaplombowanie urządzenia służącego do dystrybucji.

(dowód: postanowienie o zabezpieczeniu produktów, nr akt kontroli (...) k.37 akt admin; protokół zabezpieczenia towarów, k. 38 akt admin.)

Pobrana w dniu 15 maja 2015 roku próbka kontrolna oleju napędowego została przekazana do Ośrodka (...) w P., natomiast pobrana w dniu 22 maja 2015 roku próbka podstawowa oleju napędowego została przekazana do (...) Laboratorium (...) w B.. Badanie obu próbek paliwa wykazało, iż olej napędowy poddany badaniu nie spełnia wymagań jakościowych dla oleju napędowego, zawartych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. ws. wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, ze względu na zaniżony procent oddestylowania do temperatury 350 °C (próbka podstawowa – 80,3 % (V/V), próbka kontrolna – 83,7 % (V/V), przy normie minimalnej 85 % (V/V) oraz zawyżoną temperaturę oddestylowania 95 % (próbka podstawowa - powyżej 400 °C, próbka kontrolna - 390,1 °C , – przy normie maksymalnej 360 °C)

(dowód: protokół z badań Nr (...), k. 44 akt admin., protokół z badań Nr (...), k. 45 akt admin.)

W związku z negatywnymi wynikami badań laboratoryjnych, w dniu 28 maja 2012 r. inspektorzy reprezentujący (...) Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej B. przeprowadzili ponowną kontrolę na stacji paliw zlokalizowanej w miejscowości P., pod numerem (...). W toku kontroli Przedsiębiorca, został zapoznany z wynikami badań próbki podstawowej oleju napędowego, pobranej w dniu 22 maja 2012 r. oraz wynikami badań próbki kontrolnej oleju napędowego, pobranej w dniu 15 maja 2012 r.

(dowód: protokół kontroli, nr akt kontroli (...), k.42 akt admin.)

W tym samym dniu (...) Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej wydał postanowienie o uchyleniu zabezpieczenia paliwa ciekłego dokonane postanowieniem z dnia 22 maja 2012 roku oraz decyzję Nr (...), zarządzającą wycofanie z obrotu, znajdującego się na stacji paliw w P., oleju napędowego nie spełniającego wymagań jakościowych w stopniu znacznym, określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych.

(dowód: postanowienie o uchyleniu zabezpieczenia paliwa ciekłego, nr akt kontroli (...), k. 47 akt admin., decyzja nr (...), k. 48 akt admin.)

W dniu 29 maja 2012 roku wadliwa partia oleju napędowego ze zbiornika nr 1 została odebrana przez przedstawiciela (...) Sp. z o.o.

(dowód: oświadczenie z dnia 29.05.2012 roku, k.33)

Pismem z dnia 16 października 2012 r., znak: (...), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów poinformował Prezesa UKE, że w toku czynności kontrolnych przeprowadzonych przez inspektorów reprezentujących (...) Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w B., stwierdzono nieprawidłowości na eksploatowanej przez przedsiębiorcę stacji paliw (...) zlokalizowanej w miejscowości P. (...), polegające na oferowaniu do sprzedaży przez przedsiębiorcę benzyny bezołowiowej i oleju napędowego, nie spełniających wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych .

(dowód: pismo Prezesa UOKIK do Prezesa URE, k. 1- 2 akt admin.)

Pismem z dnia 8 maja 2013 roku Prezes URE zawiadomił przedsiębiorcę o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej w związku z naruszeniem warunku 2.2.4. koncesji na obrót paliwami ciekłymi. Jednocześnie przedsiębiorca został wezwany do zaprzestania naruszeń warunków koncesji, jak również do złożenia szczegółowych wyjaśnień w sprawie, wniosków dowodowych oraz do przekazania uwierzytelnionych kopii dokumentów mających związek z ujawnionym naruszeniem warunku 2.2.4. koncesji na obrót paliwami.

(dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, k. 64 – 67 akt admin.)

Postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2013 r., znak: (...), Prezes URE włączył w poczet materiału dowodowego będące w dyspozycji Prezesa URE dowody z dokumentów, w postaci - poświadczonej za zgodność z oryginałem - kopii pisma przedsiębiorcy skierowanego do Prezesa URE, w sprawie o sygnaturze akt: (...), zawierającego informacje o wysokości przychodów uzyskanych przez przedsiębiorcę w roku podatkowym 2012 r.

(dowód: postanowienie o włączeniu dokumentów w poczet materiału dowodowego, k. 77 akt admin.)

Jednocześnie, pismem z dnia 23 sierpnia 2013 r., znak: (...), Prezes URE zawiadomił przedsiębiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie. Przedsiębiorca został poinformowany o możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy oraz złożenia ewentualnych uwag i wyjaśnień w siedzibie Urzędu.

(dowód: zawiadomienie o zakończeniu postępowania dowodowego, k. 78 akt admin.)

W 2012 roku (...) osiągnęła z tytułu działalności objętej koncesją przychód w wysokości (...) zł, natomiast ogółem wysokość przychodów przedsiębiorcy z działalności gospodarczej w danym roku wyniosła (...) zł.

(dowód: rachunek zysków i strat (...) za okres 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r, k. 72 akt admin., pismo ws. ustalenia opłata za udzielenie koncesji za 2013 r. k. 75 akt admin.)

Powyżej opisany stan faktyczny nie był między stronami sporny i został ustalony przez Sąd w oparciu o ww. dowody, których wiarygodność nie budziła zastrzeżeń.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka M. P. na okoliczność odebrania oleju napędowego przez zbywcę (...) Sp. z o.o. w dniu 29 maja 2012 roku. Okoliczność ta, z uwagi na ciężące na odwołującym obowiązki z koncesji oraz tok postępowania kontrolnego prowadzonego przez (...) Inspekcji Handlowej, nie miała bowiem istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania strony na wszelkie okoliczności, które nie mogą być wykazane innymi dowodami niż zeznanie strony, a istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Odwołujący składając przedmiotowy wniosek nie sprecyzował okoliczności, które mają być wykazane za pomocą powyżej wskazanego dowodu, składając wniosek niezgodny z wymaganiami formalnymi określonymi w art. 258 k.p.c.. Należy bowiem podkreślić, iż przedmiotem dowodu mogą być jedynie wyraźnie określone okoliczności, nie zaś niesprecyzowane bliżej fakty, uznawane przez stronę za istotne, zaś badanie wszystkich okoliczności jakie strona uznaje za ważne w przedmiotowej sprawie prowadziłoby w sposób oczywisty do przedłużenia postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Stosownie do art. 32 ust. 1 pkt 4 Pe, wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie obrotu paliwami ciekłymi wymaga uzyskania koncesji. Fakt reglamentowania określonej działalności oznacza poddanie jej szczególnym rygorom ze względu na konieczność ochrony pewnych dóbr oraz swoistą gwarancję Państwa, że działalność ta będzie prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Celem zapewnienia prawidłowego wykonywania koncesjonowanej działalności na przedsiębiorcę są nakładane obowiązki o treści wskazanej w koncesji. W zakresie zaś działalności polegającej na obrocie paliwami ciekłymi, do takich obowiązków zalicza się obowiązek nieczynienia przedmiotem obrotu paliw, których parametry jakościowe nie odpowiadają parametrom wynikającym z obowiązujących przepisów oraz zawartych umów.

Niewykonywanie obowiązków określonych w koncesji jest zagrożone karą na podstawie art. 56 ust 1 pkt 12 Pe. Przywołany przepis dotyczy odpowiedzialności za nieprzestrzeganie różnego rodzaju obowiązków koncesyjnych. Odpowiedzialność ta ma charakter obiektywny i niezależny od przeszkód napotykanym przez przedsiębiorcę w prowadzonej działalności koncesjonowanej, tj. oparta jest na zasadzie ryzyka (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2008 roku, III SK 6/08, Legalis Nr 212543). Przedsiębiorca może zatem zwolnić się z odpowiedzialności z tytułu niewykonania obowiązków nałożonych koncesją jedynie poprzez wykazanie, iż obiektywne okoliczności danej sprawy uniemożliwiają mu przypisanie odpowiedzialności za inkryminowany czyn, tj. np. podjęcie działań ostrożnościowo – prewencyjnych w przypadku wykazanych naruszeń.

Odwołujący przyznał, iż wprowadził do obrotu benzynę bezołowiową i olej napędowy nie spełniające norm określonych w Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, jednocześnie wywodząc, iż za naruszenie tego obowiązku nie sposób przypisać mu winy. Odwołujący podkreślił bowiem, iż zakupił benzynę bezołowiową od D. M., który dysponował dokumentem potwierdzającym jakość paliwa wystawionego na podstawie badania przeprowadzonego w rafinerii w M. należącej do (...), a olej napędowy nabył od Spółki (...) Sp. z o.o., która również dysponowała certyfikatem potwierdzającym jakość zbywanego paliwa wystawionym przez renomowane laboratorium co, w jego ocenie, stanowi działanie o charakterze ostrożnościowo – prewencyjnym, które wyłącza możliwość przypisania mu odpowiedzialności za wprowadzanie do obrotu wadliwego paliwa. Dodatkowo odwołujący wskazał, iż po wykazaniu wadliwości paliwa w toku kontroli, zostało ono odebrane przez zbywcę – (...) Sp. z o.o., a co za tym idzie przedsiębiorca zaprzestał naruszeń norm jakościowych. Okoliczności te, zdaniem odwołującego, nie uzasadniają obciążenia go karą za niewywiązanie się z obowiązków koncesyjnych.

Jak wskazano powyżej odpowiedzialność z tytułu niewywiązania się z koncesji jest odpowiedzialnością obiektywną, co oznacza iż jej przypisanie nie jest warunkowane ustaleniem winy podmiotu w dokonaniu takiego naruszenia. Prezes UKE słusznie zatem stwierdził odnosząc się do zarzutów strony, iż wykazanie winy nie ma znaczenia dla przypisania przedsiębiorcy odpowiedzialności, a może wpływać jedynie na wymiar kary. Wobec powyższego zbędnym jest zatem analizowanie argumentów przedstawianych przez odwołującego w kontekście braku winy jako okoliczności wyłączającej możliwość przypisania kary. Zasadnym jest jednak ich rozważenie w kontekście ewentualnych przyczyn wyłączających bezprawność oraz dyrektyw wymiaru kary wynikających z art. 56 ust 6 Pe.

W ocenie Sądu uzyskanie przez powoda w momencie zakupu wystawionego przez renomowany podmiot certyfikatu potwierdzającego zgodność nabytego paliwa z normami paliwa nie może stanowić okoliczności wyłączającej bezprawność czynu. Brak zachowania standardów przewidzianych w zakresie jakości paliwa świadczy bowiem co najmniej o niedbalstwie odwołującego w zakresie prowadzonej działalności. Podkreślić należy, iż odwołujący jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą objętą koncesją na obrót paliwami ciekłymi, jest zobowiązany do zachowania wyższych standardów niż zwyczajowo przyjęte. W szczególności przedsiębiorca taki jest obowiązany dochować należytej staranności w zakresie jakości paliwa, które wprowadza do obrotu.

Stosownie do treści art. 355 § 2 k.c. należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Z treści powołanego przepisu wynika, że należyta staranność dłużnika będącego przedsiębiorcą uzasadnia zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania. Obejmuje ona również znajomość obowiązujących przepisów prawa oraz następstw z niego wynikających w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej. Ocena tej staranności jest surowsza od staranności ogólnie wymaganej, ponieważ stopień wymaganej staranności ulega podwyższeniu. W istotę działalności gospodarczej wkomponowane jest wymaganie posiadania niezbędnej wiedzy specjalistycznej, obejmującej nie tylko czysto formalne kwalifikacje, lecz także doświadczenie wynikające z praktyki zawodowej i ustalone zwyczajowo standardy wymagań (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2005 r., sygn. akt IV CK 100/05; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 marca 2006 r., sygn. akt I ACa 1018/05).

W niniejszej sprawie koncesjonariusz uczynił przedmiotem obrotu olej napędowy i benzynę bezołowiową niespełniające norm jakościowych w zakresie co najmniej jednego z parametrów wskazanych w powołanym rozporządzeniu Ministra Gospodarki oraz nie zaprzestał wprowadzania do obrotu partii paliwa niespełniającego norm jakościowych nawet po zapoznaniu się z wynikami pierwszej przeprowadzonej kontroli, tj. po dniu 15 marca 2012 roku. Z uwagi zaś na fakt, iż wszystkie pobrane na przestrzeni dwóch miesięcy próbki nie spełniały norm określonych przepisami prawa, działań tych nie można było uznać za incydentalne. Podkreślić bowiem należy, iż podczas każdej z 3 kontroli, podczas których dokonywano poboru próbek do badań jakości paliwa, odwołujący nie dysponował certyfikatami potwierdzającymi jakość paliwa – o czym świadczy fakt nieprzedkładania ich inspektorom w toku kontroli. Powyższe stawia pytanie, czy takie dokumenty w ogóle otrzymywał przy dokonywaniu transakcji zakupu, czy też na żądanie po dokonanej kontroli. Należy zauważyć, iż na odpowiedzialność przedsiębiorcy wskazuje także uregulowanie zawarte w warunku 2.2.5., według którego „koncesjonariusz jest obowiązany do posiadania ważnego dokumentu określającego parametry fizyko-chemiczne danej partii paliwa będącego przedmiotem obrotu, wydanego każdorazowo przez bezpośredniego sprzedawcę tego paliwa, a także do wydania na jego podstawie każdemu przedsiębiorcy prowadzącemu obrót paliwami ciekłymi, a innemu odbiorcy na jego żądanie, oświadczenia we własnym imieniu o zgodności parametrów jakości dostarczonego paliwa z parametrami jakości wynikającymi z obowiązujących w tym zakresie przepisów i z zawartej z odbiorcą umowy (...)”. Nie ulega zatem wątpliwości, iż przedsiębiorca nie dołożył wobec tego należytej staranności w sprawdzeniu jakości oferowanego kontrahentom paliwa.

Od profesjonalisty oczekuje się natomiast podjęcia działań, zapewniających sprostanie obowiązkom wynikającym z koncesji bez względu na to, jakich środków będzie musiał użyć i jakie działania będzie musiał podjąć, by ten cel osiągnąć. Tymczasem, w niniejszej sprawie odwołujący nie przedstawił żadnych dowodów, wskazujących na podejmowanie jakichkolwiek czynności, zmierzających do ustalenia jakości zakupionego i oferowanego konsumentom paliwa. W szczególności nie wykazał, jakiej jakości paliwo oferował do sprzedaży. W toku niniejszego postępowania przedłożył jedynie certyfikat potwierdzający jakość oleju napędowego nabytego od (...) Sp. z o.o., podczas gdy w okresie objętym kontrolą nabywał benzynę bezołowiową od przynajmniej dwóch dostawców, zaś olej napędowy – od przynajmniej trzech dostawców. Jak zaś wynika z protokołów kontroli podczas żadnej z trzech przeprowadzanych kontroli nie dysponował dokumentami potwierdzającymi pochodzenie sprzedawanego paliwa, a tym bardziej spełnianie przez ten surowiec norm jakościowych określonych w powołanym wyżej rozporządzeniu. Koncesjonariusz nie wykazał również, iż sam dokonał sprawdzenia jakości oleju napędowego zakupionego u Spółki (...) Sp. z o.o. oraz kontroli paliw z innych dostaw, którym był uzupełniane dystrybutory na stacji w P.. Uznać zatem należy, iż w żaden

sposób nie udowodnił, że nie doszło do zmiany jego właściwości w czasie, gdy znajdował się już w jego zbiorniku i w związku z powyższym przyjąć, że ponosi pełną odpowiedzialność za jakość tego paliwa.

Dodatkowo podkreślić należy, iż przedsiębiorca w okresie od 5 marca 2012 roku do 28 maja 2012 nie czynił starań w celu wycofania wadliwego paliwa z obrotu. Dopiero bowiem 29 maja 2012 roku wadliwe paliwo zostało zwrócone zbywcy. Wymaga jednak podkreślenia fakt, iż zwrot ten został dokonany nie z woli koncesjonariusza, co wskazywałoby na zamiar prawidłowego wykonywania obowiązków koncesyjnych w przyszłości lecz, jak trafnie zauważył Prezes URE, w wykonaniu decyzji wydanej przez (...) Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w B., nr (...), którą zarządzone wycofanie wadliwego oleju napędowego z obrotu. Wbrew zatem twierdzeniom odwołującego okoliczności zwrotu paliwa nie można traktować jako dobrowolnego odstąpienia od naruszeń, które miało by znaczenie w zakresie przypisania przedsiębiorcy winy za naruszenie warunku 2.2.4. koncesji. Należy więc uznać, iż stopień zawinienia odwołującego był znaczny.

Reasumując, Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż w niniejszej sprawie niedochowanie przez Spółkę (...) należytej staranności przy wykonywaniu koncesjonowanej działalności gospodarczej miało znamiona zawinionego zaniechania, skutkującego naruszeniem obowiązków koncesjonariusza. W ocenie Sądu, Prezes URE prawidłowo przyjął, że Spółka naruszyła warunek 2.2.4. udzielonej jej koncesji i w związku z tym ponosi odpowiedzialność za wprowadzenie do obrotu oleju napędowego i benzyny bezołowiowej, o jakości niezgodnej z parametrami określonymi w obowiązujących przepisach.

W ocenie Sądu należało uznać również za niezasadny zarzut odwołującego co do nieuwzględnienia przez organ możliwości finansowych podmiotu przy określeniu wysokości wymierzonej kary.

Zgodnie z art. 56 ust. 6 Pe Prezes URE określa wysokość kary pieniężnej, biorąc pod uwagę stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Stosownie zaś do treści ust 3 powołanego artykułu kara ta nie może jednak przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie rok poprzedni w rozumieniu powołanego powyżej przepisu oznacza rok podatkowy poprzedzający wydanie decyzji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.05.2009 r., III SK 39/08, OSNP 2011/1-2/30, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19.10.2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636).

W kontekście przedmiotowej sprawy uwzględnić jednak należy, iż w dacie wydania przedmiotowej decyzji tj. w dniu 9 stycznia 2014 roku, Prezes URE nie dysponował danymi dotyczącymi przychodów (...) z działalności koncesjonowanej za 2013 rok. Z uwagi bowiem na wydanie przedmiotowej decyzji zaledwie kilka dni po zakończeniu roku podatkowego 2013 dysponowanie przez odwołującego tymi danymi uznać należy za wysoce nieprawdopodobne. Wskazać bowiem należy, iż zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (w brzmieniu tekstu jedn. Dz.U.2011.74.397) rokiem podatkowym (z zastrzeżeniem ust. 2, 2a, 3 i 6 tej ustawy), jest rok kalendarzowy, chyba że podatnik postanowi inaczej w statucie albo w umowie spółki, albo w innym dokumencie odpowiednio regulującym zasady ustrojowe innych podatników i zawiadomi o tym właściwego naczelnika urzędu skarbowego; wówczas rokiem podatkowym jest okres kolejnych dwunastu miesięcy kalendarzowych. Natomiast w myśl art. 27 ust 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych podatnicy zobowiązani do uiszczenia podatku dochodowego od osób fizycznych są zobowiązani do złożenia deklaracji podatkowej w terminie 3 miesiące od zakończenia roku podatkowego (tj. 31.12 roku poprzedniego). W tym samym terminie, tj. do dnia 31 marca każdego roku przedsiębiorca jest obowiązany złożyć, ustalić i uiścić na rzecz Prezesa URE wysokość opłaty koncesyjnej, wskazując dane stanowiące podstawę wyliczenia kwoty opłaty, tj. wysokość przychodu z tytułu działalności koncesjonowanej osiągniętej w roku poprzednim (art. 34 Pe w związku z § 1 – 6 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 maja 1998 r. w sprawie wysokości i sposobu pobierania przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki corocznych opłat wnoszonych przez przedsiębiorstwa energetyczne, którym została udzielona koncesja Dz.U.1998.60.387). Odwołujący nie powoływał się na odmienności liczenia roku podatkowego. W momencie wydania decyzji nie upłynął zatem termin do wykonania wskazanych wyżej obowiązków za 2013 rok, sam zaś odwołujący nie przedstawił organowi w toku postępowania administracyjnego żadnych dokumentów potwierdzających wysokość

dochodu z tytułu działalności koncesjonowanej i działalności gospodarczej ogółem w 2013 r., gdyż jak wskazuje wszelkie prawdopodobieństwo – dokumentami tymi nie dysponował.

Odwołujący w postępowaniu sądowym, mimo postawionego zarzutu nieprawidłowego przyjęcia przychodu w stosunku do daty decyzji, nie przedłożył danych potwierdzających przychód w roku poprzednim tj. 2013. Stąd z uwagi na brak możliwości uzyskania najaktualniejszych danych, organ był zobowiązany oprzeć się na deklaracji złożonej przez (...) w 2012 roku, a Sąd nie miał podstawy do zmiany wymiaru kary ze względu na brak danych potwierdzających przychód wynikający z działalności koncesjonowanej, osiągnięty w poprzednim roku podatkowym do wydania decyzji.

Na wysokość kary nie może wpływać twierdzenie odwołującego, iż zaprzestał działalności koncesjonowanej z dniem 31 maja 2013 roku. Twierdzenie nie zostało przez odwołującego należycie dowiedzione, bowiem wraz z odwołaniem złożył dokumentację finansową potwierdzającą jego wynik finansowy za 2012 r., nie zaś za rok 2013. Zgłoszenie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej organowi koncesyjnemu stanowi obowiązek przedsiębiorcy, który powinien być wykonany w terminie 14 dni od powstania tej okoliczności, stosownie do treści art. 59 w zw. z art. 49 ust 1 pkt 3 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej. Na podstawie zgłoszenia tego faktu organ koncesyjny inicjuje bowiem postępowanie w zakresie cofnięcia koncesji, które kończy się decyzją statuującą ustanie obowiązków koncesyjnych wobec podmiotu wykonującego działalność koncesjonowaną, a tym samym przesądzającą o tym, iż organ nie jest już podmiotem wykonującym działalność koncesjonowaną. Wobec powyższego odwołujący z faktu zaprzestania działalności koncesjonowanej nie może wywodzić ustania obowiązków wynikających z koncesji. Skutki takie powoduje wyłącznie cofnięcie koncesji na mocy konstytutywnej decyzji organu koncesyjnego.

W ocenie Sądu Okręgowego wymierzona kara została określona zgodnie z dyrektywami określonymi w art. 56 ust. 6 Pe. Niewątpliwie bowiem skala naruszeń była znaczna, gdyż niezgodność składu wprowadzonej do obrotu benzyny bezołowiowej z normami jakościowymi w zakresie trzech parametrów, a w przypadku oleju napędowego w zakresie dwóch parametrów, stwierdzona w kilku badaniach kontrolnych, stwarzając tym samym zagrożenie dla funkcjonowania pojazdów silnikowych oraz środowiska naturalnego. Organ słusznie zatem przyjął, iż stopień szkodliwości odwołującego jest znaczny. W świetle powyższego nałożoną na przedsiębiorcę karę należy uznać za niezawyżoną, gdyż odpowiada ona znacznemu stopniowi szkodliwości czynu oraz stopniowi zawinienia przedsiębiorcy w analizowanym przypadku, jednocześnie nie przekraczając możliwości finansowych przedsiębiorcy. Wymierzona kara stanowi bowiem jedynie (...) % przychodów z działalności koncesjonowanej w roku 2012, tj. według stanu, który organ był zobowiązany uwzględnić wydając zaskarżoną decyzję, nie można jej zatem uznać za nadmiernie dolegliwą dla przedsiębiorcy.

W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie Prezes Urzędu prawidłowo uwzględnił podstawy wymiaru kary wskazane w art. 56 ust. 3 i ust. 6 PE (tj. osiągnięty przychód, stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, dotychczasowe zachowanie oraz możliwości finansowe adresata kary). Orzeczona kara stanowi dolegliwość adekwatną do naruszenia przepisów prawa, stanowiąc dla koncesjonariusza realną, odczuwalną sankcję.

Mając powyższe na uwadze, na zasadzie art. 479⁵³ § 1 k.p.c., odwołanie podlegało oddaleniu.

Na zasadzie art. 98 k.p.c. zasądzono koszty sądowe na rzecz Prezesa URE obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 360 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 3 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. ws. opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013 r., nr 490 j.t.).

SSO Jolanta de Heij - Kaplińska